

ACC. N:R **M. 10491**: 1-28.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Skåne Upptecknat av: Herman Nilsson
Härad: V. Göinge Adress: Plattens 231, Håssleholm
Socken: Stoby Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1947 Född år 1877 i Skärkinds förs.

Jordbrukets biverksamhet. s. 1-28. LwF. 61.

Lösmedel: Sedan uråldriga Tider har Smedsyrket varit brukat i vissa trakter av Götting. Framför allt har detta varit brukligt i Ousby och Loshults och Wisseljöfva församlingar och även i Hallaryds församling i Småland. Där en hel del Smeder förfärdigade handskärar och liar, vilka man försått i andra delar av provinsen. I allmänhet ha dessa Smeder jämväl varit jordbrukare men på flera håll i dessa trakter har jorden varit mager varför de vid sidan om skötsel av denna måtte anlita andra utvägar för sin bärgring. Det järn som man använde här såltes i vanliga fall från järnbruket i Småland; men understundom fördades man långa vägar för att komma i besittning av sådant. Ötskilliga av dessa Smeder höllo nämligen strängt på, att endast den bästa möjliga vasa för detta ändamål var duglig. Ju bättre järn man hade till sitt förfogande desto bättre blevo liarna. Varje Smed satte sin särskilda stämpel på den tillverkade vasan. Därför brukade

man talade om Simon Toresson, Karlshult, Hasslasöd, Visseltofta, och Lejon liar. Vintern och våren användes huvudsakligen för detta slags arbete. Det gällde att få så stora lager som möjligt innan sommaren kom. När så vårarbetet var slut begav man sig iväg söderut med sina lass för att där vid marknader eller också i de olika bysamhälLEN försälja sina alster. Överallt behövde man köpa och i stort sett gick affären stråktigt bra. Sommarkmarknaden i juni då var där liessmeder: flera stånd som försålde sina alster 1.50 ö 2 kr varels vanliga priset för en ke, beroende på dess storlek. I det faller räknade man med 6- ö 7 kvarters liar o. s. v.

Bössesmeder

Voro en annan sorts smeder, som i huvudsak voro bosatta i Öskeneds och Glimåkra o. Ousby församlingar i den sist nämnda var den många talade Juwe Nilsson i Hasslasöd en av de mest kända även hans far var bössesmed även sonen Nils Juwesson.

Särskilt under snarvhanetiden lära en del bössor och i mängd ha blivit tillverkade i Glimåkra och Östreneds socknar av där bosatta smeder. Handtverket har ända in i senare tiden levat kvar. Den mäske brände bössesmeden i Ginge under förra århundradet var den s.k. "Blissjössen". Hans namn var Jöns Bengtsson och han avled först under början av 1900 talet. Där i Gylbo hade han en liten smedja. Han var känd icke allenast för de vackra bössor han tillverkade, utan han tillverkade ävenledes långstjulande sådana. Då man började med klubbboössor, förfärdigade han även dylika. Bliss-jössen hade även en bror, som var bosatt i Esseboda. Hans namn var Olof Bengtsson ävenledes denne var känd som en duktig bössesmed. Hans Ek hette en bössesmed, som var bosatt i Hiltarns stråk söder om Glimåkra, född i Kullingaryd 1821 kom han vid unga år i lära hos "Blissjössen". Under sin livstid förfärdigade Ek en hel mängd

och blev också en god mästare han också, de hade tillverkade
liknande yxor här i Gversiga på Kults bruk av samma
modell som de amerikanska yxor. Då sade denna
nämnda Smed Olof Persson visst är dessa yxor bra
men jag skall göra en som skall bli ändå bättre Sade smeden.
Han tog en bit järn i smedjan denna biten skall bli en
bra yxa Sade han, smedpojken blåste med blåsen upp fyren,
och när mästern fått den färdig, lade han in den passande
järnbiten, och när den var färdig tog mästern den med
fången och hammaren i hand, och smedpojken tog släggan
och mästern tog hammaren och så arbetades biten upp
och det blev en yxa av samma modell, som de som kom
från Kults bruk, han satte skaft i yxans stipsdelen
och han provade den genom att hugga av spik och intet
syntes i eggen.

Han tillverkade i första krigstidsperioden hackar torvjärn
hackorna tillverkade han av baserade vagnsfjädern det var
gammalt fjäderstål, och de varmt stora efterfrågan

har en tidseftig smedja med moderna maskiner och verktyg,
och förbättrat sina arbetsvillkor. Och nu har en av hans söner
övertagit verkstaden.

Spänborgs tillverkningar

kräver sitt särskilda kapitel. Denna hemslöjd har nämligen
för befolkningen i vissa Göttingbygdens socknar under sist
halvseklit varit den mest betydelsefulla av alla. I all
synnerhet i Örkened, där jordbruket varit mycket ringa,
här man därav haft ofantlig nytta.

En borgmakare i Örkeneds socken tillverkade spänborgar.
vid sidan om skötset av sitt steniga torp, han brukade tillverka
en sorts spänborgar, som han gjorde av furuspan. De voro
grova och fula och sönte föga framgång och efterfråga.

Under en av sina vandringar kom han även ledas till Glim-
åkra prästgård, där församlingens kyrkoherde bodde,
för att utbjuda sin vara. Kyrkoherde Gottin hade en son,
vilken vid tillfället var hemma. Han hade rest säm mycket
och hade även ledes sett åtskilligt i Spänborgsväg. Och han hade

var också lyctig nog att ha en sådan som han från dessa resor
förs med sig hem. Bredvid korgmakarens korgar tedde sig
denne som ett verkligt praktexemplar. Sådana korgar skall
ni göra och de skall helt visst söna efterfrågan", sade han.
"Ja, det bör väl väl inte vara någon konst", menade korg-
makaren, om jag får tåna den och se efter. Det fick han
och det dröjde icke mer än några dagar förrän han åter
befann sig i prästgården och bad få skänka prostinnan
en korg, som han förfärdigat efter den lånade modellen.
Den var så vacker och välgjord att ingen kunde se
någon skillnad på de förestälda pjäserna. Från den dagen
förfärdigade korgmakaren enlast spånkorgar av denna
typ. De sönte livlig efterfrågan och han måste inom kort
överlämna försäljningen åt hustrun. Själv hade han
tillräckligt arbete med fabrikationen. När grannarna
såg hur väl hans korgar gick i handel, började även de
tillverka korgar av liknande bespaffenhet. Det var godt
om utmärkt känn fur i Lönstada trakten under den tiden

och material saknades därför icke. Enast fanns knappast
en stuga eller en bondegård i dessa magra trakter och fattiga
byggder, där icke spånkorgstillverkningen ägde rum.

Till att börja med använde man endast handspinnad
spån, varför tillverkningen icke gick så snabbt undan, som
man önskade. Så fanns en person i trakten, som konst-
serade en pyvel, vilken man sedan använde vid tillverkningen.

I frågade "uppfinnare" var en av de mystiska personer,
som under en längre eller kortare tid uppehöll sig i dessa
byggder. Det förnämsta synliga minne han kvarstannat
var den ovan omtalade pyveln, vilken särskilt under spån-
korgstillverkningens första stadie var till stor nytta.

Spånen kunde mellest användas av denna framställas
mycket fortare och vackrare varjämte även sämre virke
kunde användas. De som icke dugde som tillverkare
fråga om bestyrsa försäljningen. Korgförsäljare, män och
kvinor, dröga inom kort omkring på den skänstra
landsbyggen, men sedan under 1860-talet kommit till

med järnvägens byggande, lastade man hela järnvägs-
vagnar vid Ousby och Tälleberg, vilka sedan fortskaffades
till någon centrals belägen plats, från vilken man förde
den vidare utåt den skånska byggelen. Inom kross lät
var denna överbefolkad av försäljare. De flästa av dessa
höro till i Örkeneds, Glimåkra och Loshults församlingar.
Försäljningen var allt fortfarande god, varav blev
överproduktion. Så att på Skånes landsbyggd fanns det
icke tillräcklig omsättning för denna massproduktion.
Man måste se sig om efter en annan marknad. Förfärd
var god och försäljarna släppte inte laget. I första hand
vände man sig till Danmark. Även här blev göinge-
borgarna mycket uppskattade och efterfrågade, och det
dröjde inte länge, efter några år var nämnda län lika
genomkrossat som Skåne. Efter hand började emellertid
marknaden bli sänkt i Danmark, man hade borgar
överallt i bondgårdarna. Sedan for man till Tyskland.
Här var efterfrågan på skånska borgar stor.

En stor andel försäljare foro dit över och många
krogmakare bosatte sig där. Pål att börja med export
man ett par personer för en krog, som man hemma sålde för
20 och 25 öre. Man försökte även vinna en sättnings på
Holland, men det slog mindre väl ut. Detta var även
förhållandes med Frankrike, dit man jämväl for. Bättre
marknad vann man i England. Hit forslades stora kom-
titeter krogar och denna export for for vid första krigs-
utbrottet. Vid 1900 talets ingång besåtnades att krogar för
ett värde av 200.000 personer per år exporterades till
beträdda land, och detta ensamt från Öskeneds socken.
Numera gå de glödsitade krogarna bäst. Stojden är
mycket betydelse för orten.

Brästmakare och Toffelmakare
Den vardagliga fotbeträddan i Göttinge har sedan
seggamla tider varit brästor. Innan för en mansålder
sedan begagnade man enbart sådana av trä, utom de över-
täder, som man länge fram började vända

de kallades pudelsträskor, men de förut nämnda trä-
överlärssträskor var ju lite stumma i vristerna, men om
de varo väl gjorda och passade bra så tränade de sig med
dem, och det var billig fotbeklädnad, med vilken
att träskomakaren kunde sitt yrke, för armars blev
de förläggare, med svulnader på vristerna, de kallades
"vrista knuter". En träskomakare i Döby socken i byn
Näs. berättades "Lisken" hans sträskor varo ej berömda och de
jämnades med vrista knuter, jämnades med berämnin-
gen "Liska" knuter, men "Leyra Pär" han gjorde bra
sträskor de passade bra för foten och gav stiel i dem
men han ville helst se foten som han skulle göra sträskor
till. Träskomakaren i leggden gick omkring till gårdarna
och till verkade sträskor till gårdens folk ifrån far o mor,
och barnen, och gårdens folk, så många som det berättades
de stiel upp för året, och så hade bonden kört hem alle
för tillverkning av sträskor. Under vintrarna då snö och
dålig väderlek var sådant, användes sträskostötar

Dessa bestöda dels av vanliga träskor, dels av ett par gamla stövelskaft, som man sjähu brukade spika på dessa. Det all som skulle begagnas till träskor, det måste vara rätt samt: så hög grad fri från kvistar. Man kastar "fannubarna" i den längel träskorna skulle ha, varefter de till yrades på en hyggebock, samt sattes dem i kläm i en för ändamålet tillverkad ställning kallad "fälgbenk" och sedan sattes träskoämnet i en lagom höjd träbock där träskomakaren i stående ställning kunde tillverka träskan, förrän vertyget var en stor narare som han borrarde in i träskoämnet så djupt in som träskan skulle vara sedan uggsödade han den med skedformigt järn benämnd "sö sked" sedan med ett krokigt tvärs järn mycket vasst för att kunna putsa av inne i träskans håligheter berrämdes "långsla" eller stättjärn, sedan avputsades med fanor och rasp. De torrades sedan över en väl upphettad ugn innan den övettämades till köparen, och i flästa fall ströks de ugneärmed tjära

på trästycken, och framme på de s.k. träskorosaerna,
det var för att de vid uppvärmningen ej skulle spricka.
En träskomakare i Hölleströ. Broby socken. Om denne
berättas att han under sin prästs dagar kunde förfärdiga
ända upp till 20 par och därutöver. I göinge byggen
var många stäcktiga träskomakare. I Västra Göinge,
Nävinge, Häglinge, Hälaby, Norra Bärum, socknar
och flera andra socknar var träskomakare men nu
är det inte många kvar. För när man kom in i
en landthandel var där en hög träskor i valiken
men ruede träskorna, och de senare tillkomma trätoff-
lor, hängde på krokarna i taket.

Så kom trätofflorna i bruk och sökte livlig efterfråga,
där var skäpnad på dem också Rostund tofflor i Vinsten,
och Blåkvists från Ljungbyhed var också räknade
som nummer ett, och de tillverkades än i ganska stor skala.
I början när tofflorna kommit ^{i bruk} på landsbyggen, så
hölls de som söndags skor när de gick hemma, och även

när de gick till grannen; Ländt bo pojkarerna på heden
skaffade sig ett par tofflor att ha på fötterna under
fritiden, höllt när de kommit hem efter långa förvandlingar
voro de stöna efter fotbågning att sätta fötterna i.

Svarvare i träslöjd

voro ävenledes många till antal, men av dem är
tillverkarna av spinnrockar det ypperst är utdödt.
Spinnrockarna voro av två slag, dels de som användes
för vanlig spänad och dels sådana, som användes till
"spolning", benämningen på det arbete då garnet över-
fördes på spolar för att sedan överlämnas till vävstämman;
Det slag av rockar kallades också för "spolrockar".

Rockarna voro understundom mycket väl gjorda och
dessutom vackert målade. I all symmetri med fästmannens
sockarna eller de som gavs i present^{er}. Det hörde ingalunda
till ovanligheter att fästmannen gav sin bästa en vacker
spinnrock i present. Här och var i byggena fanns
personer som tillverkade sådana. Dessa kallade socka-

ACC. N:R M. 10491:16.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

drejare, men också sockasväsare, I Ålgulstorpens by i
Stoby socken låg ett hus utmed vägen där bodde en socka-
svärsare, huset benämndes "sockasväsarens". Dessa nämnda
svärsare och tillverkare enbart spinsockar, sedan var det
andra svärsare som tillverkade en del husgerädsaker av trä,
fat skedar, tallrikar, fat, prepjortkvarnar, potatisstolar
smurtbuss m.m.

Stjernmakare tillverkade stelar grötsol, m.m.

Trasdmakare: tillverkade kändor, att kändor ull och lin.

Riwmakare: Som tillverkade sävsor som man vid hösten
och skörden begagnade, det var också en fästmans gåva
som fästmannen beställde hos riwmakaren, riwhuvudet
var målat och på skaftet var inmålat den skönas
namn och året när gåvan skänktes.

Staedmakare: tillverkade hornskedar matskedar,
och den stora "flöda skeden" som begagnades vid skymmadet
av grädden, även till kruthorn och fjällhorn som begagnades
vid slaget vid förbesedning var stjernmakarens arbete.

En kvinnligt hemstøjds arbete som utövades av Torpare
kvinnorna, och de ensam sittande backslugsittande kvinnorna.
Gamle ensam boende kvinnor som efter ett mångårigt pigearbete
drogo sig tillbaka och inte ville sitta "till hemmet" inkyssa sig
hos andra, de tog sig på spånads arbete, Torparekvinnorna
tack i regel i Torparenbräkten bestämt hur mycket ull och lin som
skulle spinnas till husbonden. Och spånads arbetet gav dem
ej något att stösa med, än de som skulle hava betalt för det,
därför kallades det när de spann att svälletsärsen var
i gång. Därmed menades att den kvinna som skulle leva
på sitt spånads arbete var nödsakade att svälta, emellan
det så sällan betaltes. Ullen fick hon hämta på bondgårdens
kardar den, först på ett par grova kardor, starubba uypullen,
della lovigheterna i prä, sedan på ett par fina kardor
kardar uypullen i strängar, lägga dem i lav i en stückeporg
så var de färdiga till spinning, och på spinnsoetsborden
var ett grenformig tillställning, där ulltarna lades i
färdiga till att spinnas, på något litetande bedrens

Det finaste imet benämndes "lägor". Ett förfärliga ett bra
läggarn, en sågs var en kornst, och den kvinnan som var kunnig i detta
arbete fick extra "sevenysta" som det kallades, fick till extra
lönad.

Den som för några årtionden kom in i en bondstuga i
Göinge fann huset alla där var sysselsatta, kvinnorna
med spånad och vävning i ett rummet. Spinnrockarnas surr
och vävstolarnas slammer hördes ut på gården och något
förfälle till prat gavs icke förrän dessa ~~västyg~~ avslutades.
Inne på gården om hon var väv-kunnig fick hon
förestå vävningen.

Ofta här var också i byarna kvinnor till husmän, och
bondtverkare som var väv-kunniga de hade ett hantverk
lärt hos en väverska, och sedan började att väva till andra,
men förtjänsterna var inte stora, för hemmadöttsar vävde
också på förtjänst de hade maten hemma i bondgården, och
de till och med satta ner priset, så de var svåra konkurren-
senter för de väverskor som skulle enbart föda sig på detta

arbete. Det var ett invecklat arbete innan de hade sett upp
en väv och varit färdiga att väva. Vävstolarna av den
gamla typen varo stora 2' 6" m långa 1' 6" m breda nu var det
också i dessa stora breda vävar och så hava breda tyger och
långräcker ända till en 160 alnar i en säcka såsom linne väv
eller värpen. Materialet till vävens uppsättning och till bebor
var söner som trädarna skulle töpa i fältet band att hålla
väven spänd, spröte att spränna väven vid vävningen, "skotta"
eller "stryket" där tråden skulle töpa, skall stickor att få
skäl i väven att skotta igenom, garn vinde sätta garn-
stycken på, sprötter och att spola garnet på, bobinen att vinde
garnet på. Varpa att vinde trädarna på där såknades upp
hur stor väven skulle bli. Färsä vinclades garnet på
bobinerna, sedan vindades det på varpan, sedan sveptes
det på reven i väven, sedan sövades det i de många söver
som de skulle hava till det de skulle väva, sedan trädades
trädarna i den vävsteden de skulle hava, sedan bandes
bromarna upp och väven det var de häppar som söverna

oro fästade och de trappor hängde i händstyg som vare
fästade i väven, framman seglasade dem, det var ett tråget
arbete, men det hade sitt intresse som när de vävde dittstyg
frammanade vackra mönster, då kan kunde de gamla vävstoma
frambringa så att till och med våra sena tiders fruar häjma
och förvånas över deras yskesskicklighet. Jag skriver
efter lite erfarenhet min mor var vävstoma, många
väsäckor var jag henne behjälplig, att vinda garn, som vi
kallade, lussa garn, spola garn, flyträdar vid sökning,
det var arbete i mina pojktår. Jag minns många gånger
när hon skulle börja att väva, och hon fick inte mönstret
som det skulle vara så fick hon binda om stundom flera
gångar, men när hon då till slut fick det som mönstret
skulle vara, då sken hon upp som en mästare för sitt
arbete, hon skrev själv sina binnigar i. Arbetet betalades
dåligt, på enkel väv såsom vävten 10 å 12 öre alnen och
till och med mindre men hon kunde väva 15-20
alnar för dagen i bland, men då var det till att stolla och slå

"Skottarna", i vilken man sålde Spolarna, vore väskert smidade och konstnärligt gjorda, vilket också kunde vara med vävstolarna. De berömes efter mästarens duglighet att frambringe praktiska och dugliga sådana. En vävstolsmakare som var erkänd som duglig såldan, felle Storm och hans vävstolar benämndes "Storma vävstolar".

Vävskedarna tillverkades i Fagerhults socken i Skåne. Men de flesta vävskedemakarna hade hemma i Småland, vore ännu för trehundra år sedan ofta sedda i dessa bygder.

Snickare.

I norra delen av göinge härader har tillverkats möbler till långt tillbaka i tiden som bönderna själva tillverkade, som gäld om vattendrag vid de vassande vattenfallen tillvarataga de drickraften med såg och kvarndrif i sina skogar tog de viske och sågade till möbler, som de använde, men mer och mer blef detta bortlagt. Man köpte då av möbelsnickare

vilka särskilt vid marknader mötte upp med sina
alster. Några finare saker förfärdigade man sällan. Och
man övergav äveteles så småningom den gamla almoge-
stilen för varje handla "marknadsprång" av det mest
banala utseende. Under senare år har möbelfabrikerna
ökats, och de har åter delvis upptagit de gamla stilarna
för möbelfärdigställning.

"Baromakare" Turnbindare

Turnbindare, de äldre benämnde dessa yrkesmän "böckare",
vilka framför allt under äldre tid spelade en betydande
roll. En del av de lagkräsl, som man använde i dagligt
bruk i hemmen såsom vatten spannar, brunnspannar,
mjötkbyttor, smörbyttor, ringarbär, dricka ombare, s. k.
"drickaffjeringar", bager, saltkar, mäskebär, dronka-
tunnor, m. m. Dessa kräsl tillverkades i huvudsak
av bok, de upphuggs av lagom avsågade bokknubbar
i turngöcke skivor, lades upp i släplar, dessa upphuggna
skivor kallade slöver, de gamle kallade dem "klapphult".

huggarne benämndes stäverhuggare eller klapphultshuggare

Stegar och pumprör.

Tillverkades mest uti kring Öskeltjunga Trakten
de börde till marnader byggden vild ikring, och
dessasom försålde dessa alster benämndes "stia göringa"
"jumpyra göringa", de som försäljer stegar förekommer vid
marknader ännu, materialet till stegarna är gran som
klyves, och så i vart stegtängd borrar hål i samtyligt
glottan "ett steg" Stegen är av lagom grova emspäppar.
pumpsrören togs av de rakaste och knastfriaste grenar,
och de borrar med långa navare ett mycket styvt
arbete och rätt så duggt, och en vana och naggrenhet
att komma i midten av trädet, men nu begagnas ej
någon da träpumpar.

Ett yrke som är borta, var Salpetter Sjudare, de
tillverkade salpetter till krutbruket, och vid de gamla
marknadsplatserna var gamla lador som kallades
"syare laor" där samlades gödsel som lagsades, och

ACC. N:R M. 10491:24.

24

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Herman Nilsson

Härad: Västra Lönne

Adress: Stallen 2 31. Hasslebohm

Socken: Stoby

Berättat av:

Uppteckningsår: 1947

Född år 1877 i Skärbyn d. Lönnebohm
LönLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Till de proceduror som nämde näringsgren skulle genom-
gå. - Potte aske brännare!

Iman Skogen kom till det värde som det blev när
järnvägen kom till utsträckning. Lådre till brändes
pottaska, av de största bokar de kunde påträffa i
Skogarna, och de voro inte till och med i början av
1880-talet högs stora bokar i Ballingstors skogar som
blev 7-8 famnar ved i. Pottaskan köptes in till
Kristianstad och sålles.

En näringsgren var uppsamlades av gamla sm bordsvamp
som vänta på stora gamla bokar de ~~för~~ ^{för} såldes till hem-
städerna, och nyttjades som tåtningsmedel vid fartygs-
bygge, de ålde i Ballingstors ^{lådor} om två bröder som samlade
svamp till nämnda ändamål de kallade "svampa pengarna"

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 10491:25

L

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Herman Nilsson

Härad:

Västra Göinge

Adress:

Slätterna 231. Kasseholm

Socken:

Stoby

Berättat av:

Uppteckningsår:

1907

Född år/877

i Skärkinda församling

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVFjärrbränning.

Stubbsyftning. Till bränning av bräjsa användes stubbar och rötter av tall, eller kullfalta lallträd, men endast sådana logs, som voro fulla med träda, s. k. "förrve". Dessa stubbar brötos upp på hösten och hopsamlades. Genom att befäna sig av spett och slänger samt avhuggandes av huvudrötterna eftersom dessa uppsårades, fick man upp stubben. Därefter sönderhöggos stubbarna, och de bitar, som ej innehölle träda eller voro murkna rensades bort. Veden staplades i högar eller travar, och en kubikmeter ved fick man en tunn fjärr.

Man användes en fjärrpotta, ett slags fjärrugn. Denna placades i någon mindre slutning eller backe, helst i närheten av vatten. Marken fick ej vara grusig eller stenbunden

Skriv endast på denna sida!

Tjärbränning:

Tjärpotten grävdes och liknade en sorts bratt. Dess väggar bekläddes runt omkring med järnbark, av de länge barkslanor fick man vid barkning av järn. Överst vid tjärpottans brant veks barken ut över marken ett litet stycke. När detta var färdigt, lades ner, till dess ugnen, var så gott som full. Övanpå detta täcktes som på en kolmila. Man ^{de}höggrävde en gång från nedre slutningen och in till botten på tjärpotten, fanns en öppning, i vilken veden pålätandes. Veden fick ej brinna med låga utan endast som vid koking glöda och måste nog vaklas, så att det ej tog eld. Det fanns här en ränna eller öppning, genom vilken järnen rann ut, att eftersom bränningen fortgick

Under denna sanna ställdes en blytta var, fjäran
uppsamlades för att sedan hållas i kar eller behållare.

På fjäran bildades ett slags vatten, detta användes
att stryka hässjelinerna, m.m. Fjäran fägnades på
turnor. De som sysslade med fjära och bränningen
blev förfärligt tillstånd på kläder, skor och händer.

Vid strykning med fjära användes stora borslar, som
till skäp hade ett horn av get eller bock.

Det gick åt sått bra kvantiteter fjära. Vagnarna

skulle smörjas med fjära - dock hade sedan på

1870-talet vagnsmörja blivit fabriksvara. Kyrkluckor
och klockstaplar fjärades, jämte alla husbyggnader

ACC. N:R M. 10491:28

21

Landskap: Skåne Upptecknat av: Herman Nilsson
Härad: Västra göinge Adress: Stätten 231. Hässleholm
Socken: Stoby Berättat av:
Uppteckningsår: 1947 Född år 1877 i Stråknäs församling

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och dörrar och knutskallar och över och under träd
i uthus bestreks med tjära, såväl som många
andra verktyg utav jordbruksredskap.

De som hade denna syssla att bestryka med tjära
var de som hade södfärgningen om hand.

Tjärbränningen utfördes av därtill vänt folk
och i flästa fall på ackord med betalt pr kanna
eller på turna.

Kyrkläk, kyrkotornläk och klochstaplar tjärades.

Det var ett risikabelt arbete, men lite varstades
fanns sådana, vilka halvt hade tjärstrykningen
ett yrke. Dessa yskesmän kallades "tjär gubbar"
och "södfärgnings gubbar."

Skriv endast på denna sida!